

O'ZBEKİSTON OVOZI

• 2012-yil, 25-fevral. Shanba

• 24 (31.456)

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

• 1918-yil 21-iyundan chiqa boshlagan

• www.uzbekistonovozi.uz

Ижтимоий ҳимоя

ҲАР БИР БОЛА МЕХР ВА ЭЪТИБОРДА

Жамиятимиздаги мурувват ва бағрикенглик мухити, давлатимиз томонидан амалга оширилаётган кучи ижтимоий сиёсат самарасида ҳар бир бола меҳр ва эътибордан баҳраманд бўлмоқда.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан қабул килинган «Таълим тўғрисида», «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ни қонулар, фармон ва қарорлар юртимиз ёшларининг жисмоний ва маънавий камототиде мухим ҳуқуқий асос булиб эътизмат қўлаёт.

Ижтимоий чекланган, ижтимоий ҳимояга мутоҳж болаларга ғамхўрлик вай эътибор кўрсатиш, тубийб-психологик, маънавий кўмак бериси, уларни ҳуқуқий, ижтимоий муҳофаза килиш, жамиятда ўз ўнгига эга бўлишига яқиндан ёрдамлашиб масалалари — доимий эътиборда. Айниқса, бу борада давлат ва жамоат ташкиллари ҳамкорлиги йўлга кўйилгани мухим аҳамият касб этиётади.

«Sen Yolg’iz Emassan» Республика жамоатчилик болалар жамғармаси ҳамда Республика болалар ижтимоий мослашви маркази ҳамкорлигида ўтказилабтган турли ижтимоий ҳимоя таълихалар, хайрия ақилялари, майрифий анъумлар ижтимоий ҳимояга мутоҳж болаларни кўллаб-куватлаш, жамиятга интеграциялашувини таъминлаш, ҳуқук ва манфаатларни муҳофазалаш, билим олиши, қизиқиши ва лаъётни бўйича касб-хунар агаётлашида кент имкониятлар яратмоқда.

Пойтахтимизда вайсилик асосида тарбияланган ёшларнинг хётада ўз ўннинг топшиши учун кўмаклашишада ижтимоий ҳамкорликни ривожлантириш масаласига багишлаб ўтказилган давра сұхбатида шулар ҳакида гап борди. Унда Ўзбекистон Республикаши Баш прокуратураси, Ичнишлар вазирлиги, Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий маркази, Тошкент шахар ҳамкорлиги масъул ҳодимлари, шунингдек, ҳалқаро ташкилотлар вакиллари иштирок еди.

Тадбирда Президентимиз Ислом Каримов раҳманомагиди мамлакатимизда Мехрибонлик уйлари, маҳсус мактаб-интернатларни моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларни замонавий ўкув материаллари, компьютер техникаси ва зарур жиҳозлар билан таъминлаш, ушбу масканлардаги майрифий-тарбиявий ишларни давр талаби асосида йўлга

**Н.АБДУРАИМОВА,
Ўза мухбири**

Болалар спорти

БАДИЙ ГИМНАСТИКА – САЛОМАТЛИК ВА ГЎЗАЛЛИК ОМИЛИ

Аёл зоти ҳамиша гўзаликка интилиб яшайди, суюкли ёр ва меҳрибон она бўлишини истайди. Бунинг асосий омили эса соглиқdir. Соглом аёлнинг юзи тиник, қадди-комати келишган, руҳи тетик бўлади. Оила мустаҳкамлиги, фарзандлар баркамоллиги, турмушдаги меҳр-муҳаббатда ҳам бу мухим ўрин тутади.

ЎзХДП: Бошлангич ташкилот — асосий таянч

ҚУЙИ БЎГИН МУСТАҲКАМ БЎЛСА

партияning жамиятдаги таъсир кучи ошади

Сиёсий партиялар ўз олдига кўйган вазифаларни қайдаражада амалга ошириши кўп жиҳатдан бошлангич ташкилотлар фаoliyati билан боғлиқ. Негаши, улар партияning дастурий мақсадларини амалга ошириб, электратор манфаатини ҳимоя қилишда асосий таянч ҳисобланади. Бошлангич ташкилот кечака фаол бўлса, партияning иши шунча самарали бўлади. Шундан келиб чиқиб, Учтепа туман партия кенгаши қуий бўгин фаолиятини ташкил этиши жиддий ёндашмоқда. Айни чорда, бу ерда ЎзХДПнинг 89 то бошлангич ташкилоти, 2695 нафар атзоси бор.

Партияning дастурий мақсадларини амалга оширишда, айника, шаҳар соглиқни сақлаш бош бошқармасининг маҳсус автотранспорт корхонасида ташкилот ишлар кимлоқда. Ўтган йилини куий бўгин ташабbusi билан 20 дан ортиг семинар ва давра сұхбати ўтказилди.

Корхона тибиёт мусассаларни вай таъсирлари ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

Корхона тибиёт мусассаларни ташкилотларни тарбиялантиришади. Улар учун майли генофондининг яхшиланишига хизмат килилди.

ЎзХДПда сиёсий ва фуқаролик маърифати

ЎҚУВЛАР САМАРАСИ

партия аъзолари фаоллигида кўринади

ЎзХДП Андикон вилоят кенгаши партия фояларини тарғиб қилиш ва ижтимоий-иқтисодий жараёндан электорат вакилларини хабардор этиб бориш мақсадида мунтазам сиёсий ўқувлар ўтказиб келмоқда.

Вилоятнинг шаҳар ва туман партия ташкилотларида электорат билан ишлашнинг янги усул ва шаклларидан фойдаланишга алоҳида эътибор қартиламишда. Хусусан, жойларда давра сухбатлари, учрасувлар, савол-жавоб кечалари ўтказиши яхши ўйлган. Тадбирларнинг асосий кисми интерфаол усула ўтказилди. Вилоят, туман ва шаҳар кенгашилари уюштираётган сиёсий-хукукий кўрик-тандловлар, спорт мусобакалари аҳоли, айниқса, ёшларнинг партия фаолиятига бўлган кизиқишини оширишади.

«Мен нега ЎзХДПни танладим?», «Сиёсий партиялар ва ёшлар» мавзуларида ўтказилаётган кўрик-тандловлар, «Аҳолининг сиёсий-хукукий билимини оширишда партия ташкилотлари ва депутатлик гурухларининг ўрни», «Электорат манфаати ҳамиша эътиборда», «Аҳоли мурожаатлари: муаммо ва ечимлар», «Етакчи лидерларни шакллантириши кадрлар захирасини мустаҳкамлайди» каби масалаларни ўз ичига олган давра сухбатлари, семинар-тренинглар партияning аҳоли орасига янада чукур кириб боришида мухим аҳамият касб этаяти.

— Тадбирларга партия сайланма органлари аъзолари, депутатлар, тартиботчilar, олимлар, шифкорлар, маданият ва спорт ходимлари, журналистлар, партияning «Фаол аёллari» ҳамда «Истиқбол» ёшлар канотлari фаолияти, кенг жалб килинади, — дейди **вилоят партия кенгаши раиси ўринбосари Ҳасанбой Ҳайдоров**. — Сиёсий ва фуқаролик маврифati тизимида ўтказилаётган ўкув машгулларни дебет, баҳс-мунозара шаклида ташкиллаштириши, уларда замонавий технологияларнинг кенг кўлланилиши партия аъзолари ва электорат вакилларининг машгулларга кизиқиши ортишига турти бўлаяти.

Ўтган йили вилоят Ахборот-ресурс маркази (АРМ) семинар-тренинглар учун 40 дан ортик услубий кўлламана ва тасвиялар тайёрлади. Марказда тартиботчilar бурчаги ташкил килинган бўлиб, тегишил адабиётлар, газета-журнал ва кўлламалар билан таъминланган. Мазкур кўлламалар туман ва ша-

хар партия кенгашиларидаги АРМ-ларга ҳам ўтказилади.

Вилоят партия кенгаши 2011 йили 10 дан ортик сиёсий семинар ўтказди. Уларда 750 нафардан ортик партия фаоли ва электорат вакиллари қатнаши. Туман ва шаҳар партия кенгашиларидаги ўтказилган сиёсий ўқувларда ҳам аъзоларни фаол иштироки кузатildi.

Партия кенгашиларida тарғибот гурухи аъзоларни ўқиттишиларни изчили олиб борилди. Машгулларда етакчilar олдидағи вазифалар, уларнинг партия фояларини тарғиб этишдаги иштироки, аҳоли орасига янада чукур кириб бориши воситалари хакида тушишча ва маълуматлар бериди борилади.

Ўтказилаётган сиёсий семинарлarda Президентимиз мавзуларни мазмун-моҳиятни тушиштириш, депутатлариниз назорати ва хукукини кўллаш амалийтини токомиллаштириш, фуқароларнинг хукукий маданиятини юксалтириш, кадрлар тизими сифатиня яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишда партия фаолияти ва депутатлар фолилигини ошириши каби катар масалалар мухокама этилмоқда.

— Электоратни сиёсий-хукукий билими ортиши кўп жihatдан семинар-тренинглар савиасига борил, — дейди Кўргонта туман партия кенгаши раиси Зулхумор Каримова. — Шуну инобатга олиб, сиёсий ўқувларга туман Кенгаши депутатлар гурухи аъзолари имкониятларидан кенг фойдаланяплиз. Муножот Мирзаудуллаева, Шавкатбек Билолов, вилоят Кенгаши депутати Шодилбек Мамажалилов каби депутатлар сиёсий ўқувларда мунтазам иштирок этади. Улар Президентимиз илгари сурған Концепция мазмун-моҳияти, мамлакатимизда бўлаётган ижтимоий-сиёсий жаҳарлар, карор ва конунлар мояхитини электорат вакилларiga тушиштириб боришмокда.

Сиёсий ўқувларни кўпроқ бошлангич партия ташкилотларининг ўзида ўтказамиш. Марказий Кенгаши, вилоят партия кенгашиларida мухокама килинадиган масалалардан ҳар бир кўни бўғин бахардор булини таъминлашадига ҳаракат килимиз. Туман тиббиёт бирлашмаси, туман санитария-эпидемиология стансияси ҳамда Дон маҳсулотлари хиссасидаги жамияти кошидаги бошлангич ташкилотларнинг сиёсий ўқувлар борасидаги таъкибасини бошча бўғинларга ўтрак килиб кўрсатиб ўлади. Тадбирларда нафакат партия аъзолари, балки аҳолининг партияга хайриҳо вакиллари ҳам фаол қатнашиди. Натижада кишилар орасида партия ишига кизиқиши ортаати. Бугун туманда ЎзХДП сафига 1218 нафар аъзо бирлашгани, партия обрў-эътибори кундан-кун ортиг бораёттани ташкиллаштирилган. Лекин очиғини айтишиб керакки, бу ташаббуси ҳали кутган натижани бермайти. Партиянидан сайланган

Гулруҳ ОДАШБОЕВА,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ЎзХДП депутатлик гурухларида

РЎЗГОР БУТ БЎЛСА...

оила мустаҳкам бўлади, фаровонлик ошади

Ўзбекистон Ҳалқ демократик партияси Самарқанд вилоят кенгаши икроиа кўмитаси ҳамда ҳалқ депутатлари вилоят Кенгашидаги депутатлик гурухининг қўшма йиғилиши бўлиб ўтди. Унда 2012 йил — Мустаҳкам оила йили деб эълон қилиниши муносабати билан ЎзХДП маҳаллий ва бошлангич ташкилотлари ҳамда депутатлик бирлашмаларининг ишларини самарали ташкил этиш тўғрисидаги масала мухокама этилди.

Йиғилиш доирасида ташкил этилган давра сухбатида иштироки кенгашиларни мавзуяга доир фикр-муҳазалари эшитилди. Сухбатда ЎзХДП Марказий Кенгаши, вилоят Марказий Кенгаши, мавзуларни саҳифасида олиб борилди. Машгулларда етакчilar олдидағи вазифалар, уларнинг партия фояларини тарғиб этишдаги иштироки, аҳоли орасига янада чукур кириб бориши воситалари хакида тушишча маълуматлар бериди борилади.

Камолбой ИСОБЕКОВ,
ЎзХДП вилоят кенгаши раиси:

— **Мустаҳкам оила йили муносабати билан вилоят партия Кенгашининг 2011-2014 йилларга мўлжалланган Ҳаракат дастурiga кирилтилган ўзғартириши ва кўшимчаларда зиммамиздаги вазифалар аниқ белгилаб берилган. Уларнинг бажарилишида партия ўз электоратининг ижтимоий, иқтисодий эътиёжлари ва бошка манфаатларини яхши билишини амалда ибсолатлаб бериши талаб этилади.**

Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни чўкӯрлаштириш, фуқаролик жамиятини ривожлантириш йиғилида олиб борилётган улкан ишлардан кўлланган асосий максад — ўзбекистоннинг конунустурорлиги, таъсирланган хокимият, асосларни саҳифасида олиб борилётган улкан ишларни таъсирланган демократик давлатлар сафига киришини таъминлашдан иборат.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов Конституциянинг 19 йиллигига бағишилардан тантанали ийғилишида **2012 йилни Мустаҳкам оила йили** деб эълон кишиларни замонида катта максад мухассам. Чунки фуқаролик жамиятининг негизини оила ташкил этиади. Табиий ҳол, оила канчалик мустаҳкам бўлса, мамлакат мустаҳкам бўлади. Марказий Кенгаши партияning 2011-2014 йилларга мўлжалланган Ҳаракат дастурiga кирилтилган ташкил ташкилчаларидан кўп жihatдан се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишда партия фаолияти ва депутатлар фолилигини ошириши каби катар масалалар мухокама этилмоқда.

Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни чўкӯрлаштириш, фуқаролик жамиятини ривожлантириш йиғилида олиб борилётган улкан ишлардан кўлланган асосий максад — ўзбекистоннинг конунустурорлиги, таъсирланган хокимият, асосларни саҳифасида олиб борилётган улкан ишларни таъсирланган демократик давлатлар сафига киришини таъминлашдан иборат.

Шунингдек, «Мустаҳкам оила йили» дастурining аҳолининг кўйи кватламига етакшиш масаласида матбуот, оммавий ахбороти восита- лари хизматидан кенгаши роҳдидан кўп жihatдан се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак. Бунда албатта, махаллий Кенгаши депутатларни саҳифасида олиб борилётган улкан ишларни таъсирланган ташкил ташкилчаларидан кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак. Бунда албатта, махаллий Кенгаши депутатларни саҳифасида олиб борилётган улкан ишларни таъсирланган ташкил ташкилчаларидан кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

Эрдоҳ АҲАДОВ,
Ҳалқ депутатлари Каттакўрон туман Кенгашидаги ЎзХДП депутатлик гурухи раҳбари:

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак. Бунда албатта, махаллий Кенгаши депутатларни саҳифасида олиб борилётган улкан ишларни таъсирланган ташкил ташкилчаларидан кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

Зайнаб БЕРДИЕВА,
Ҳалқ депутатлари Каттакўрон туман Кенгашидаги ЎзХДП депутатлик гурухи раҳбари:

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

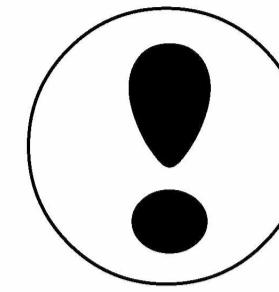
— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

— Туман партия кенгаши махалла билан ҳамкорликка алоҳида ётборо беради. Ҳалқ депутатлари туман Кенгаши депутатларни билан бирлашып кўп жihatdan се- минар-тренингларни яхшилаш, электорат манфаатини химоя қилишадига ўтказилиши керак.

Глобал экологик муаммо

НОРИН КАСКАДИ – ТАБИАТГА СУИҚАСД

Шуниси ниҳоятда афсусланарлиқ, Норин-Сирдарё дарёси оқими шаклланадиган зонада гидроузеллар каскадини лойхаштириш ва куриш илмий асосланмаган. Маълумки, унинг ресурсларини ўзлаштириш режаси ўтган аср етиминин йилларида пайдо бўлган.

Уважларда гидротехниклар ва катор мунхандислар лойханини амалга оширишининг кейинчалик буладиган салбий очибатларни башорат қилиш ва уларнинг олдини олиш ёки юмшатиш, ташки муҳитга тавсия этишини баҳолаш амалётли хакидато тушунчага хам эга бўлмаганлар.

Улар фақат қишида сувни тўлаш ва сув омборларини баҳор, ёз пайтларди далаларни сугориш учун бўшатишни билишган. Ийининг қиши фаслида электр куввати ишлаб чикиш учун сув берини кисқартиши массадидаги Киргизистонга мунтазам равшани ёнлиғи этиказиб бериш кўзда тутилган. Каскаднинг бosh ГЭСи — Тұхтағул ГЭСи тўла кувват билан мутъадил ирригация тартибида уч йил ҳам ишламади. Собиқ итифоқ тарқалиши билан мазкур лойхай хайдан мутлақо узоқ сканлиги маълум бўлди.

Хозирни пайтда таркиби 6 та — Тұхтағул, Курупсои, (кувват бўйича Тұхтағул ГЭСидан кейин иккинчи ўнда туради), Тошкўмир, Шомолдисои, Учкўргон ва якинда ишга тушган Камбарота 2-ГЭСлари кирадиган Норин каскади белгиланган фойдаланиши коидалари кўйол равишда бузилган холда фойларни кўрсатмода. Кўшиларимиз жаттого, сувнинг «дахлиси» заҳираларидан фойдаланишга хам ўтиши.

Табиат конуналарни бузиш нимага олиб келди?

Биринчидан, Сирдарё геотизими тартибида чукур ўзгаришлар кўз берди. Бу водийларни, шу жумладан, кишлек ўхвалик ерлари ва олдин ўзлаштирилмаган тўкий урмонзорлар ва бузгорлардан иборат оролчаларининг чўлга айланишига сабаб бўлди. Жонли организмларда биз бун-

(Давоми. Боши 1-бетда.)

«ЎЗБЕКИСТОНДА ХИТОЙШУНОСЛИК: ТАРИХ, ҲОЗИРГИ ЗАМОН ВА КЕЛАЖАК»

Бундан йигирма йил олдин Тошкентда Ўзбекистон Республикаси ва Хитой Ҳалқ Республикаси ўртасида дипломатик алоқалар ўрнатиш ҳақида Битим имзоланган эди. Яқинда Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги ҳамда Тошкент давлат шарқшунослик институти ташабbusi билан ўзбек-хитой муносабатларининг 20 йиллигига багишлаб илмий-амалий анжуман ўтказилди.

шига муносаб ҳисса кўшиди. Бундан ташки, XIII—XIV асрларда Ватанимиздан етишиб чиқкан бир канчана табиблар майлум муддат Чин ўйласиди фаолият кўрсатгандан ва улар ёрдамида Ибн Синонинг «Тиб конунлари» асари хитой тилига таржима килинган. Бу эса кейинчалик хитой медицинаси дурдонаси хисобланган «Хўяхуз ўяғон» («Мусмолон дориворлар») ҳамда «Бэньцо гануму» («Доривор гиёхлар конуни») асарларининг яратилишига асос бўлган.

Мамлакатимиз мустаклика эршигач, ихтимойи-иктисодий, маданий ҳамда таълим соҳаларида алоқалар сифат жихатидан янги босқичга кўтиради. Бу жада суз кетганда турлийилларда ўзбекистон ва Хитой фанларда академияси ўртасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги имзоланишни ўзаро ҳамкорлик уфқларининг кенгайши, айниқса, савдо-сотик муносабатларининг ривожланишига замин яратган.

Милоддан аввалги 128 йилда Хитойнинг биринчи элчиси Чжан Цзян қадимига Фаргоня (Довон) давлатига келгани ҳам фикримиз далилларидир.

Ўрта асрларда нафақат савдо ишлари, балки мевморчиллик, илм-фан ва техника соҳаларидағи ҳамкорлик янада тарракқий топди. Айниқса, Ҳамолиддин Бухорий, Муҳаммад Бухорий, Аҳмад Фанакатий каби ўз даврининг етук алломалари Хитойда математика ва астрономия фанларининг ривожланиши

кўплаб мисолларни келтириши мумкин.

Таъқидлаш жоизи, кейинги йилларда юртимизда хитой тилини ўрганишга алоҳида ётибкор қартилмокда. Бу бежиз эмас, албатта. Бугун мазкур тилини чет давлатларда ўқитиш ва таддик этилган тилини бўлган тилини ва адабиети йўналишида бакалар ва магистрлар тайёрлаш борасида ижобий натижаларни кўлга киритмокда. Инситут профессор-ютикличлари таълимидан мамлакатимиз излимида шарқшунослик институтида хитой тилини ўқитиш мустахкам илмий ва педагогик воситалар асосида олиб борилади.

Пойтахтимиздаги 59-мактаб ва иккита академик лицелик эршигач, ихтимойи-иктисодий, маданий ҳамда таълим соҳаларидағи алоқалар сифат жихатидан янги босқичга кўтиради. Шунингдек Тошкент давлат шарқшунослик институти, ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети, Самарқанд ҳамда тиллар институти ҳамда Фаргоня давлат универсiteti, Шарқшунослик институти, Самарқанд ҳамда ташкил этилиши, Чанчун шахрида Камолиддин Бехзод ҳайкалнинг ўрнатилиши, иккиси давлат ўртасида талабалар алмашиниви ўйлуга кўйилгани ва яна бошқа

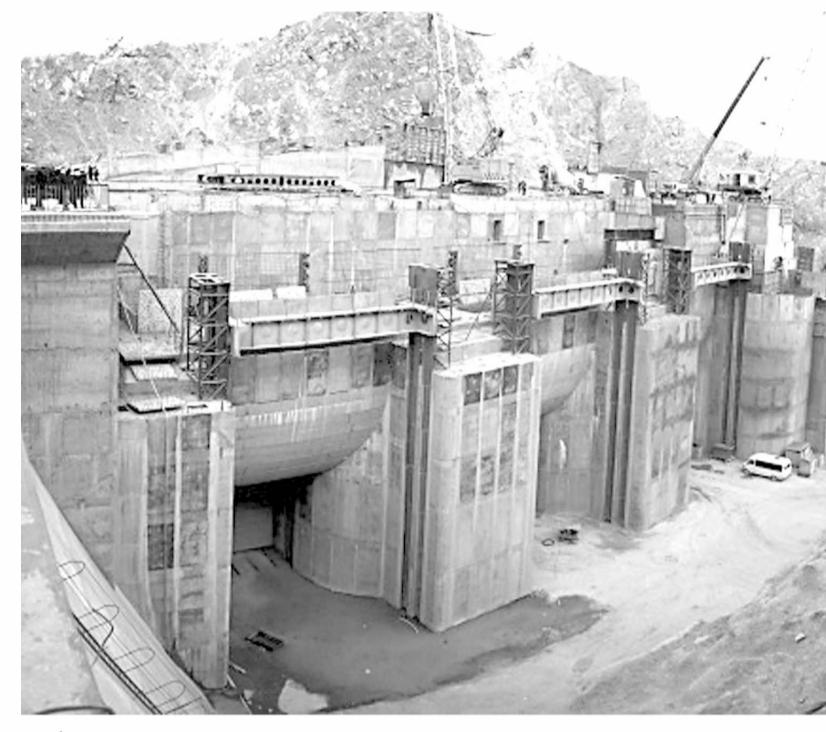
материаллари тўплам ҳолатида чоп этиб борилади.

«Ўзбекистонда хитойшунослик: тарих, ҳозирги замон ва келажак» деб номланган китоб ҳам айнан мана шу илмий-амалий конференцияни материалларни асосида яратилган. Ўзбекхитой муносабатларининг 20 йиллигига багишланган бу китоб уч кисмдан иборат. Уларда нафакат юртимиз, балки хитойлик педагог-олимплар, профессор-ютикличлари ва тишишни мутахассисларнинг хитой или филологияси, ўқитиш методикаси, тарих, фалсафа, адабиёт ва маданияти, иккиси давлат ўртасидаги сийёсий-иктисодий муносабатлар ҳақидаги илмий мақолалари ўрин олган.

Хусусан, С. Носировнинг «Хитой тили: глобализация, муаммо ва истикборлар», У. Идиоронинг «Хозирги замон ва Хитой сийесий фалсафаси», А. Ходжаевнинг «Day uyan» топонимининг келиб чиқиши ва маънояни ҳақида», С. Хоширова ва Н. Соливенянинг «Хитой мифологиясида машҳур аёллар образлизи», Ш. Камалбоева ва Н. Абдуллаевнинг «Хитой ва Ўзбекистон муносабатлари ривожи — ўзаро ишонч махсуслини каби кўплаб долзарб материаллар ўкувчилик ётиборишини ўзига жало этади.

Бир сўз билан айтганда китоб Ўзбекистон ва Хитой ўртасидаги қадимий илдизларга эга ўзаро дўстлик ва ҳамкорлик ришталарини янада мустахкамлашга, юртимизда хитойшунослик фаннинг юксалишида яна бир муҳим қадам бўлиб келинмоқда. Конференция

Дилшод НАРЗУЛЛАЕВ,
«Ўзбекистон овози»
мухбири.

деб атодаларни ниҳоятда жиддий йўқотиш деб атаган буларади.

Иккинчидан, дехончаликка ихтисослашган туманлар иқтисодиёти, сув танқислиги тифайли жуда катта зарар кўрағанлиги ва экин майдонларига дарё чўкиндинарин етиб бораётгани натижасида катта йўқотиш дарё юрмоқда.

Учинчидан, бу энг асосийи, ёзда сув етимаслиги ва қишида шу кўлайшидан юз минглаб кишилар азият чекмоқда.

Кўз ўнгимизда ҳалқаро ҳуқуқ мөълодларини очиқдан-очиқ инкор этиши ҳолати юз бермоқда. Устига-устак Қирғизистон томони Қамбарота 1-ГЭСи қурилишини бошлаб, қўшимчасига Норин каскади яратишни давом этитирмоқчи.

Лойханини амалга ошириш учун инвестиция киритиш, ўйлашишни, қийин бўлади. Гап шундаки, Эспо Конвенцияда бу масалаларда атроф-муҳитга таъсирни баҳолаш тўғрисида фикрлар билдирилади.

Улар хужжат трансчегаравий дарёлардан фойдаланиш борасида бирор-бир томон майлум бир карор қабулинишидан олдин экологик омилларни хисобга олишига каратилган.

Мазкур Конвенция томонлар зинмасига бир қатор масъульият ва вазифа юрмоқда. Бу принципларни Ҳалқаро молиявий корпорация томонидан ишлаб чиқилган бўлиб, лойхада шаббускори зинмасига атроф-муҳитга таъсирни баҳолашни ўтказиш ва манбаатдор томонларни хуласалардан боҳабар кишиларни вазифасини юклайди.

Кирғизистон томони Қамбарота ГЭСлари лойхаларни экологик хавфисизлиги, улар ўз вақтида экспертизаидан ўтганлигини таъкидлашади. Лекин бу гап ҳакикатга мутлако тўри келмаслигини бир қатор нуфузли илмий текшириш мусассаларни илгари суринмоқда. Масалан, Россиядаги «Гидропроект» институти мутахассислари килинчларни каскади тўғонлари жойлашган худудларда хар ийли кузатилиши. Шунинг қайд этиши керакки. Қирғизистон ўзининг энергетик хавфисизлигини ҳам ҳавф остига кўйимоқда. Чунки Тұхтағул сув омборининг қишики электр энергия ишлаб чиқариши куввати кескин камаяди.

Норин-Сирдарё каскади атроф-фиджатириши тўхтатиш шунинг ҳақида мумкин? Сурорма дехончалик эхтиёжлари учун ўзбекистонга сув сотиб олиши ҳақида билдирилётган таклифларни мутлака кабул қилиб бўлмайди. Фонда аллақачон аниқланганки, ишлаб чиқариши ва иштимол тизимларни модернизацияни килинч оркали йўқотишларни каскади тўғонлари жойлашган худудларда хар ийли кузатилиши. Шунинг қайд этиши керакки. Қирғизистон таъминотининг яхшиланishiни кафолатлари бўлган таъкидидан таъкидидан қасади кичик ГЭСларни қуриш бўйича Ҳалқаро консорциумни ташкил этиши масаласини муҳокама қилиши керакdir.

Нима бўлганда ҳам яхши кўшничилик муносабатларини саклаб қолишида трансчегаравий дарёлардан фойдаланиш тартиблари амал килиш ва уни бузмаслик жуда муҳим аҳамиятга эга. Она табиат — ноёнин, нохолис, ноимий араплашувлари кечирмайди. Бу ишларнин охри эса ўнглаб бўлмас экологик муаммолар гирдобида қолиб кетишади.

Лапа АЛИБЕКОВ,
Самарқанд давлат университети физикавий-география ва геоэкология кафедраси мудири, профессор, Ўзбекистон Республикаси фан арбоби.

Расмий маълумотларга қараганда, Қирғизистонда энергия йўқотиш даражаси 30 фойиздан ортиқидир. Уларни қисқартириш бўйича чора-лар кўриш ГЭСга юкни камайтириши ва шунга мос равишда, ирригация оқимларини ҳеч бўлмаганда 15-20 фойиз ошириш имконини берар эди. Аслида қўшни давлатларга сув таъминотининг яхшиланishiни кафолатлари бўлган таъкидидан таъкидидан қасади кичик ГЭСларни қуриш бўйича Ҳалқаро консорциумни ташкил этиши масаласини муҳокама қилиши керакdir.

Америка Сеймилогия институти олимпиадарини маълумотларига қараганда, Рихтер шкаласи бўйича 4-5 балл магнитудаги ерости силкинишлари Норин-Сирдарё каскади тўғонлари жойлашган худудларда хар ийли кузатилиши. Шунинг қайд этиши керакки. Қирғизистон таъминотиниң яхшиланishiни кафолатлари бўлган таъкидидан таъкидидан қасади кичик ГЭСларни қуриш бўйича Ҳалқаро консорциумни ташкил этиши масаласини муҳокама қилиши керакdir.

Англияниң Оксфорд шахри куракатланяётган 600 та таксига видеокамера ва сўзлашувларни ёзиб борувчи ускуна ўрнатилади. Йўловчиликлардан тушига ва шикоятларни текшириш пайдада вазиятга аниқлик киритиши маъсадида шундай килинмоқда. Бундан ташкир, йўловчиликлар хавфисизлиги таъминланшини кучайтириш ҳам назарда тутилган, дейилади «Associated Press» AA хабарида.

Мазкур ускуналар машинада двигигати ўти олишига ишга тушади ва двигигати ўтчача, 30 дақиқадан сўнг ўзи автоматик рашишда ўтади. Ундағи ёзувлар 24 кун давомиди сақланади ва факат полиция хамда тергов-сиртиштирув фолияти билан шуғулланувчи ходимларгина ундағи ёзувларни олишга хоҳиши.

Британиянинг «Big Brother Watch» хукукини химоя килиш ташкилоти вакили Ник Пикл амалиётда кўлланниш учун жорий этилаётган бу чорани фуқаролар эркига даҳи қилиш ва уларнинг шахсий ҳаётiga араплашади ўзга нараса эмас, деб баҳолади. Шахсий ахборотлар химояси масалалари билан шуғулланувчи Британия ахборот комисариати (*«Information Commissioner's Office»*) эса таксиликларда сўзлашувларни ёзиб олиш амалиётидан ташкилнишни таъминлашади.

ОЛИЙ ТАЪЛИМДА ИСЛОҲОТЛАР

ўтказилади

Эстония парламенти олий таълимини ислоҳотлаштиришни кабул килди. Аммо бу лойиҳа кўпигина таълабаларнинг норозилигига сабаб бўлди. Негаки, мазкур ҳукукий хужжат бюджет ўрнинида ўқўтганда таълимни таълимида юзаралаштириди. Янини бир ўкув семестрида 30 баллдан кам кўрсаткичга эга бўлган таълабалар олий таълимни маъсусасаси томонидан контракт асосида ўқидиган йўнилишига ўтказилиши мумкин.

«DELFI» AA хабарига қараганда, таълабаларга беприлаган имконият шуки, кимки бир семестрда 30 баллдан юқори кўрсаткичга эриша, 30 дан юқори баллни кейинги семестр учун заҳираға олиб колиниши мумкин.

Депутатларнинг айтишларича, ушбу конун асоди ўтказилиши мумкин.

Янги конун лойхаси 2013

